

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

Redactioneel

De stand van zaken

Het Tijdschrift voor Psychoanalyse bevindt zich in een overgangsfase. Aan het eind van deze inleiding neem ik afscheid van twee oprichters-redacteurs. Van de andere redacteurs van het begin blijft prof. Henk Hillenaar nog werkzaam als redacteur tot de zomervakantie van 2002, en zelf draag ik nog de verantwoordelijkheid voor dit en het volgende nummer. Henk Hillenaar zal worden opgevolgd door dr. Solange Leibovici en als hoofdredacteur komt dr. Frans Schalkwijk in mijn plaats. Op de volgende redactievergadering zal worden besloten wie zal worden voorgedragen om mij op te volgen als redacteur uit de kring van het Nederlands Psychoanalytisch Genootschap.

Nu wil ik wat cijfers geven om de ontwikkeling van het Tijdschrift te schetsen. Allereerst het aantal betalende abonnees. We begonnen met 864 en nu zijn er ongeveer 1000. Hiervan zijn er rond de 630 geabonneerd omdat ze Nederlandstalig lid zijn van een deelnemende psychoanalytische vereniging. Dat wordt aangeduid met het lelijke woord 'gedwongen winkeling'; ik zou het eerder gemeenschappelijke activiteit ten behoeve van gemeenschappelijke belangen willen noemen. Geen lid van een analytische vereniging waren er in het begin 270 en nu ongeveer 370. Een klein verschil, maar in de moeilijke markt van wetenschappelijke tijdschriften hoopgevend. De ontwikkeling van het totaal aantal analytici stagneert. Psychoanalytische verenigingen doen daar wat aan, maar kennelijk niet genoeg. Zo is de ontwikkeling:

	via lidmaatschap van een analytische vereniging	totaal aantal betalende
1995	592	864
1996	596	917
1997	582	920
1998	603	946
1999	616	950
2000	636	989
2001	634	1000 (schatting)

Gratis abonnementen voor bestuursleden en redacteurs en verdere verspreiding zorgen ervoor dat de totale oplage groter is.

De ontwikkeling van het aantal voorgelegde artikelen is de volgende:

	artikelen	korte bijdragen (recensies, verslagen, reacties, vignetten, redactionelen)
(1994)	9	
1995	26	38
1996	14 + 3 (symposium)	31
1997	24	48
1998	17 + 3 (symposium)	21
1999	11	33
2000	10 + 7 (thema)	25
2001	21 + 4 (symposium)	30

In totaal 149 ingezonden artikelen. In de afgelopen zeven jaar hebben we er 80 (+ 3 in dit nummer) geplaatst, die vrijwel alle in de tweede versie zijn goedgekeurd, en ook nog een redelijk aantal in de derde.

Van de 226 ingezonden korte bijdragen kwamen er 77 (= 33%) uit Vlaanderen en van het totaal aantal voorgelegde artikelen 63 (= 42%), terwijl uit Vlaanderen minder dan een kwart van het totaal aantal abonnees komt. Over de reden daarvan zijn in de redactie herhaaldelijk gissingen gedaan. Er kunnen verschillen in schrijfcultuur zijn, die Vlamingen meer doen publiceren. De neiging om hun producten aan de buitenwereld te tonen kan groter zijn. Dat kan te maken hebben met het feit dat de status en de vrijheid van de psychoanalyse hoger worden naarmate men zuidelijker komt. Die grotere vrijheid brengt met zich mee dat de definitie van wat psychoanalytisch is, wat losser is als men zuidelijker komt. Meer Vlaamse hoogleraren hebben de psychoanalyse als kerntaak in hun leeropdracht. Ook is in Nederland een grotere wens naar concreetheid, wat in ons geval betekent het uitdiepen van psychoanalytisch materiaal zoals zich dat in de spreekkamer manifesteert. Dat materiaal leent zich om redenen van discretie moeilijk voor publicatie. Dat probleem hebben we jammer genoeg niet kunnen oplossen ondanks ons symposium over die discretie. Getalsmatig kan de redactie over de afgelopen acht jaar redelijk tevreden zijn. Daarom hebben we kwalitatief ons niet hoeven laten ringeloren door de beruchte kopijnoed. Wel blijven we hopen op meer research en meer rechtstreekse rapportage uit de spreekkamer. N=1-studies hebben wetenschappelijk een lage status maar ze helpen de clinicus zeer bij zijn werk.

Nu het aangekondigde afscheid van twee oprichters van het Tijdschrift: dr. Froukje Slijper en Michel Thys. Als er al een ideale redacteur is, komt Michel Thys dicht in de buurt. Elk stuk las hij – altijd met de pen in de hand – zo intensief, dat het hem lukte de essentie van wat een scribent wilde zeg-

gen te verwoorden. Wij als mederedacteuren vroegen ons dan weleens af of het de auteur net zo helder voor de geest stond wat hij te zeggen had. Michel viel daarbij niet te betrappen op voorkeur voor een bepaalde richting in de psychoanalyse. Hij streefde helderheid na, als die maar geen simplificatie was. Van hem is ook het thema van ons laatste symposium *Wat wil de psychoanalyse niet weten?* afkomstig. Zelf liet ik geen redactioneel de deur uit gaan dat niet onder zijn ogen en handen was geweest. Het was vanzelfsprekend dat hij, toen we een hoofdredactie gingen vormen, daarin werd verkozen. Dat zorgde wel voor veel heen-en-weergereis, en nu eens de andere kant op, maar ook voor aangename van doordenken vervulde avonden. Michel zal het Tijdschrift nog dienen in het bestuur, dat ook door zijn oprichters begint heen te raken.

Een hardnekkig ruglijden heeft ervoor gezorgd dat dr. Froukje Slijper sinds december 2000 niet aan het redactiewerk heeft kunnen deelnemen. Hoewel ze nu in zoverre hersteld is dat het voor haar weer denkbaar is om twee à drie uur rond een vergadertafel te zitten, heeft ze besloten zich uit de redactie terug te trekken. Haar volgens de statuten toegestane termijn zat er toch haast op. Ook Froukje was een betrokken redactielid. Aan de gemakkelijke camaraderie die een groep krijgt die acht jaar met elkaar optrekt, kon ze met smaak deelnemen, maar dat belette haar niet om altijd kritisch te kijken naar eigen functioneren van de redactie en naar de plaats die het Tijdschrift inneemt in de analytische provincie. Van haar zijn belangrijke verfijningen in de redactionele procedure afkomstig. Ik denk hierbij aan de beoordelingen van artikelen van redactieleden zelf. Wij beoordelen elk stuk geanonimiseerd en schriftelijk – ook van redactieleden, die dan vaak niet als zodanig herkend worden. Vervolgens bespreken we elk artikel mondeling, onder het nummer dat het gekregen heeft. In die laatste fase wordt bij redactieleden wél de naam genoemd. Zo proberen we ook in dat geval de basishouding van de redactie: gestrenge fairheid zonder onnodig pijn te doen, zo veel mogelijk tot haar recht te laten komen. De tweede verbetering die Froukje voorstelde was het instellen van ‘speciale beoordelaars’. Deze worden geacht zich te gedragen als de uitgebreide referenten die we kennen uit de *peer-review* werkwijze. Hun mening wordt vaak aan inzenders expliciet geciteerd. Froukje, ook jij bedankt.

Het bestuur van het Tijdschrift heeft benoemd als opvolger van Froukje Antonie Ladan en van Michel dr. Marc Hebbrecht. Wij heten hen van harte welkom.

Hans Reijzer